EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.7.2019
COM(2019) 309 final

2019/0146 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust 2013/805/EL, millega lubatakse Poola Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168

SELETUSKIRI

Vastavalt nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi)[1] (edaspidi „käibemaksudirektiiv“) artikli 395 lõikele 1 võib nõukogu ühehäälselt komisjoni ettepaneku põhjal anda igale liikmesriigile loa võtta erimeetmeid kõnealuse direktiivi sätetest erandite tegemiseks eesmärgiga lihtsustada käibemaksu kogumist või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist.

Kirjas, mille komisjon registreeris 14. jaanuaril 2019, taotles Poola käibemaksudirektiivi artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 tehtud erandi kehtivuse pikendamist, et jätkata a) teatud mootorsõidukitega seotud sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse piiramist 50 % määraga ja b) maksukohustuslaste vabastamist käibemaksu tasumisest, kui nad kasutavad erandiga hõlmatud mootorsõidukit isiklikuks tarbeks või mis tahes muul ettevõtlusega mitteseotud eesmärgil. Käibemaksudirektiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teatas komisjon 15. aprilli 2019. aasta kirjaga Poola taotlusest teistele liikmesriikidele. Komisjon teatas 16. aprilli 2019. aasta kirjaga Poolale, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käibemaksudirektiivi artiklis 168 on sätestatud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste kaupade või teenuste ostmisel tasutav käibemaks, mida kasutatakse maksustatavate tehingute tarbeks selles liikmesriigis, kus selliseid tehinguid tehakse. Sama direktiivi artikli 26 lõike 1 punktiga a on ette nähtud, et ettevõtte vara hulka kuuluvate kaupade kasutamist isiklikuks tarbeks tuleb käsitada tasu eest teenuste osutamisena, kui nendelt kaupadelt oli käibemaks mahaarvatav.

Ettevõtte vara hulka kuuluvate sõiduautode puhul on eespool nimetatud sätete kohaldamisel mitmeid praktilisi raskusi, eelkõige seetõttu, et ei ole lihtne eristada mootorsõiduki era- ja äriotstarbelist kasutamist. Lisaks, kui selliste mootorsõidukite kasutamise üle peetakse arvet, kaasneb sellega nii ettevõtetele kui ka haldusasutustele täiendav koormus, mis on seotud andmete säilitamise ja kontrollimisega. Nimetatud raskuste tõttu võib suureneda käibemaksualase kuritarvitamise või pettuse katsete oht.

Poolal on praegu lubatud teha erand käibemaksudirektiivi artiklist 168, piirates 50 % määraga õigust arvata maha käibemaks sellistelt ostetud, ühendusesiseselt omandatud, imporditud, renditud või liisitud mootorsõidukitelt ja nendega seotud kuludelt, mida ei kasutata ainult ettevõtluse eesmärgil. Erandiga ei ole hõlmatud mootorsõidukid, mille suurim täismass ületab 3,5 tonni, ja mootorsõidukid, millel on koos juhiistmega rohkem kui üheksa istekohta. Samuti ei hõlma see kulusid, mis on seotud üksnes maksukohustuslase majandustegevusega.

Lisaks on Poolal lubatud teha erand käibemaksudirektiivi artikli 26 lõike 1 punktist a, vabastades käibemaksust selliste eespool nimetatud erandi alla kuuluvate sõidukite kasutamine, mida maksukohustuslane kasutab tema enda või tema töötajate isiklikuks tarbeks. Isiklikuks tarbeks kasutamisena käsitatakse mis tahes muud kui ettevõtluse eesmärgil kasutamist.

[1] ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

Eespool nimetatud erandit tegevate meetmete jaoks andis nõukogu esimest korda[2] loa 17. detsembri 2013. aasta rakendusotsuse 2013/805/EL[3] alusel ajavahemikuks 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2016. Sellest tulenevalt integreeris Poola lubatud meetmed siseriiklikesse käibemaksualastesse õigusaktidesse ja need jõustusid 1. aprillil 2014[4].

2016. aastal taotles Poola kõnealuste meetmete kohaldamise perioodi pikendamist. Nõukogu andis sellise pikendamise loa 11. oktoobri 2016. aasta rakendusotsuse 2016/1837/EL[5] alusel kuni 31. detsembrini 2019.

Poola praegune taotlus pikendada erandi kehtivust kuni 31. detsembrini 2022 põhineb samadel alustel, mis esitati eelmistes taotlustes. Taotlusele on lisatud aruanne, mis sisaldab käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangu protsendimäära läbivaatamist, nagu on nõutud otsuse 2013/805/EL artikli 3 lõikes 2.

Poola väidab, et praegune 50 % määr on põhjendatud ja selle kohaldamist tuleks jätkata, kuna see on aidanud lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ja ennetada maksudest kõrvalehoidumist. Poola esitatud andmete kohaselt domineerivad Poola majanduses väikese käibe ja väheste töötajatega väikeettevõtjad (mikroettevõtjad). Sellised ettevõtjad on kas füüsilisest isikust ettevõtjad või pereettevõtted. Ajavahemikul 2014–2017 moodustasid need peaaegu 96 % riigi ettevõtete koguarvust. Poola väidab, et on raske piiritleda mikroettevõtjatele kuuluvate sõidukite era- ja äriotstarbelist kasutamist. Sama kehtib ka suurte äriühingute puhul, kes sageli annavad oma sõidukid eranditult oma töötajatele kasutamiseks mitterahalise erisoodustusena. Tõepoolest tekitaks ettevõtjatele kuuluvate sõidukite era- ja äriotstarbelise kasutamise eristamine võimaliku kasuga võrreldes asjakohaste andmete säilitamisest tingituna ülemäära suuri ja ebaproportsionaalseid kulusid ning seda eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjate ja mikroettevõtjate jaoks. See võib ka põhjustada maksuhaldurite ja maksukohustuslaste vahel õiguslikke vaidlusi, millega kaasnevad samuti lisakulud.

Märgitakse, et 50 % määr kajastab piisavalt selliste sõidukite tegelikku äriotstarbelist kasutust. Poola väite kohaselt tooks kõrgema või madalama maksumäära kohaldamine tõesti kaasa liiga suured lahknevused kehtestatud määra ning sõidukite tegeliku äri- ja eraotstarbelise kasutamise vahel. See määr sarnaneb teistes liikmesriikides kasutatava protsendimääraga.

Ilmneb, et maksukohustuslased on enamasti väljendanud positiivset arvamust nii käibemaksu mahaarvamise tingimuste kui ka kehtestatud protsendimäära suhtes. Otsusega 2013/805/EL vastu võetud meetmeid peetakse rahuldavaks kompromissiks vastuvõetud normide ning kuluka, aeganõudva ja enamasti ebaefektiivse arvepidamise vahel, millega kinnitatakse, et konkreetset sõidukit on tõepoolest kasutatud majandustegevuseks.

Erandit tegevate meetmete võtmine ei mõjuta eeldatavasti kuigi palju lõpptarbimisetapil Poola kogutava maksutulu kogusummat. Eeldatavasti ei mõjuta see ka negatiivselt käibemaksust laekuvaid liidu omavahendeid.

---

2 Kuni 31. detsembrini 2013 kehtis sarnane luba, mis tugines nõukogu 27. septembri 2010. aasta rakendusotsusele (ELT L 256, 30.9.2010, lk 24).

3 ELT L 353, 28.12.2013, lk 51.

4 Poola teatel tehti seda 7. veebruari 2014. aasta seadusega, millega muudeti 11. märtsi 2004. aasta käibemaksuseadust [Poola ametlik väljaanne Dziennik Ustaw 2011, nr 177, punkt 1054, muudetud] ja teatavaid muid seadusi (Poola ametlik väljaanne Dziennik Ustaw 2014, punkt 312).

5 ELT L 280, 18.10.2016, lk 28.

Eespool öeldut arvesse võttes ja arvestades, et ELi õigusraamistik ja faktiline olukord jäävad samaks, näib erandi kohaldamise taotletud pikendamine kuni 31. detsembrini 2022 olevat põhjendatud. Seetõttu tehakse ettepanek taotlus rahuldada. Kui Poola soovib taotleda täiendavat pikendamist pärast 2022. aastat, peab ta esitama hiljemalt 1. aprilliks 2022 pikendamistaotluse koos aruandega, mis sisaldab kohaldatava piirangu protsendimäära läbivaatamist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Sarnaseid erandeid seoses käibemaksu mahaarvamise õigusega on võimaldatud ka teistele liikmesriikidele.

Käibemaksudirektiivi artikliga 176 on ette nähtud, et nõukogu määrab kindlaks kulud, millelt käibemaksu maha ei arvata. Kuni selle ajani on liikmesriikidel õigus säilitada riiklike õigusaktide alusel 1. jaanuaril 1979 kehtinud erandid. Sellest tulenevalt kehtivad mitmed senist olukorda säilitavad sätted, millega piiratakse õigust arvata maha ettevõtjatele kuuluvate mootorsõidukitega seotud käibemaksu.

Varasemad algatused kehtestada eeskirjad selle kohta, milliste kulukategooriate suhtes võib kohaldada käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangut, on ebaõnnestunud[6]. Senikaua, kuni need eeskirjad ELi tasandil ühtlustatakse, peetakse selliseid erandeid nagu käesolev asjakohaseks.

Kavandatud meetmed on seega kooskõlas käibemaksudirektiivi sätetega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käibemaksudirektiivi artikkel 395 on ainus võimalik õiguslik alus.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Võttes arvesse käibemaksudirektiivi sätet, millel ettepanek põhineb, kuulub ettepanek Euroopa Liidu ainupädevusse. Seepärast subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Otsus käsitleb liikmesriigile tema enda taotlusel antud luba ja sellega ei määrata mingeid kohustusi.

Erandi piiratud ulatust arvestades on erimeede kooskõlas taotletava eesmärgiga, st lihtsustada maksude kogumist ja hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Võttes eriti arvesse võimalust, et ettevõtted võivad oma kohustusi aladeklareerida, ning koormust, mis maksuhaldurite jaoks tekib läbisõiduandmete kontrollimisega, oleks 50 % piiranguga võimalik lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ja vältida maksudest kõrvalehoidumist, mida võidakse muu hulgas teha ebaõige arvepidamise kaudu.

- **Vahendi valik**

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus.

[6] KOM(2004) 728 (lõplik) – Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 77/388/EMÜ käibemaksukohustuse lihtsustamiseks (ELT C 24, 29.1.2005, lk 10), tagasi võetud 21. mail 2014 (ELT C 153, 21.5.2014, lk 3).

Käibemaksudirektiivi artikli 395 kohaselt on erandi tegemine ühistest käibemaksueeskirjadest võimalik vaid komisjoni ettepaneku põhjal nõukogus ühehäälselt antud loa alusel. Nõukogu rakendusotsus on kõige sobivam õigusakt, sest selle saab adresseerida konkreetsele liikmesriigile.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega ei konsulteeritud. Käesolev ettepanek põhineb Poola esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust konkreetset liikmesriiki.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõjuhinnang**

Ettepaneku eesmärk on lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ja vältida käibemaksust kõrvalehoidumist. Seega on sellel võimalik positiivne mõju nii ettevõtjatele kui ka maksuhalduritele. Poola käsitab erandit tegevaid meetmeid kõige sobivama lahendusena ning need on võrreldavad teistele liikmesriikidele tehtud varasemate ja kehtivate eranditega.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet negatiivselt.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepanek sisaldab aegumisklauslit, mille tähtpäev on 31. detsember 2022.

Juhul kui Poola kaalub erandit tegevate meetmete kohaldamise edasist pikendamist pärast 2022. aastat, peaks ta esitama komisjonile hiljemalt 1. aprilliks 2022 pikendamistaotluse koos aruandega, mis sisaldab protsendimäära läbivaatamist.

2019/0146 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust 2013/805/EL, millega lubatakse Poola Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi,[7] eriti selle artikli 395 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Direktiivi 2006/112/EÜ artikliga 168 on ette nähtud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste talle tarnitud kaupade või osutatud teenuste eest tasutav käibemaks, mida kasutatakse tema maksustatavate tehingute tarbeks. Kõnealuse direktiivi artikli 26 lõike 1 punktis a käsitatakse ettevõtte vara kasutamist maksukohustuslase või tema töötajate isiklikuks tarbeks või üldiselt muul kui ettevõtluse eesmärgil tasu eest teenuste osutamisena.

(2) Nõukogu rakendusotsuse 2013/805/EL[8] kohaselt on Poolal lubatud piirata 50 % määraga direktiivi 2006/112/EÜ artikli 168 kohast õigust arvata teatavate maanteemootorsõidukite ostmisel, ühendusesisesel omandamisel, importimisel, rentimisel või liisimisel ja nende sõidukitega seotud kuludelt maha käibemaks, kui neid sõidukeid ei kasutata täielikult ettevõtluse eesmärgil. Sõidukite puhul, mille suhtes kehtib 50 % määraga piirang, lubatakse Poolal samuti vabastada maksukohustuslased kohustusest käsitada nende sõidukite kasutamist muul kui ettevõtluse eesmärgil teenuste osutamisena vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 26 lõike 1 punktile a.

(3) Rakendusotsuse 2013/805/EL kehtivuse kuupäeva pikendati nõukogu rakendusotsusega 2016/1837/EL[9] kuni 31. detsembrini 2019.

(4) Kirjas, mille komisjon registreeris 14. jaanuaril 2019, taotles Poola luba jätkata rakendusotsuse 2013/805/EL alusel lubatud erandi kohaldamist veel kuni 31. detsembrini 2022.

(5) Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 lõike 2 kohaselt teatas komisjon 15. aprilli 2019. aasta kirjaga teistele liikmesriikidele Poola esitatud taotlusest. Komisjon teatas

[7] ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

[8] Nõukogu 17. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/805/EL, millega lubatakse Poola Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 353, 28.12.2013, lk 51).

[9] Nõukogu 11. oktoobri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/1837, millega lubatakse Poola Vabariigil jätkata meetmete kohaldamist, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 280, 18.10.2016, lk 28).

16. aprilli 2019. aasta kirjaga Poolale, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

(6) Koos taotlusega esitas Poola komisjonile rakendusotsuse 2013/805/EL artikli 3 lõike 2 kohase aruande, mis sisaldas käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangu protsendimäära läbivaatamist. Olemasoleva teabe põhjal on Poola seisukohal, et 50 % määr on endiselt põhjendatud. Samuti on Poola väitel rakendusotsusega 2013/805/EL lubatud erand direktiivi 2006/112/EÜ artikli 26 lõike 1 punktis a sätestatud nõudest endiselt vajalik selleks, et vältida topeltmaksustamist. Kõnealused erandit tegevad meetmed on põhjendatud vajadusega lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ning vältida ebaõigest arvepidamisest ja valede maksudeklaratsioonide esitamisest tulenevat maksudest kõrvalehoidumist.

(7) Erandit tegevate meetmete kehtivuse pikendamine peaks piirduma ajaga, mis on vajalik meetmete tõhususe ja protsendimäära sobivuse hindamiseks. Seepärast tuleks Poolale anda luba jätkata erandit tegevate meetmete kohaldamist kuni 31. detsembrini 2022.

(8) Tuleks kehtestada tähtaeg loa taotlemisele, kui erandit tegevate meetmete kohaldamist soovitakse jätkata ka pärast 2022. aastat. Lisaks sellele peaks Poola esitama koos iga sellise pikendamistaotlusega aruande, mis sisaldab käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangu protsendimäära läbivaatamist.

(9) Erandit tegevate meetmete kohaldamine mõjutab lõpptarbimisetapil kogutava maksutulu kogusummat vaid tühises ulatuses ning see ei mõjuta negatiivselt käibemaksust laekuvaid liidu omavahendeid.

(10) Rakendusotsust 2013/805/EL tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse 2013/805/EL artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Käesolev otsus kehtib kuni 31. detsembrini 2022.

Käesoleva otsusega lubatud erandit tegevate meetmete kohaldamise pikendamise taotlus tuleb esitada komisjonile hiljemalt 1. aprilliks 2022. Taotlusele tuleb lisada aruanne, mis sisaldab käesoleva otsuse alusel kohaldatava käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangu protsendimäära läbivaatamist.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Poola Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja